

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1702. usque ad annum 1708

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1781

VD18 13322648

§. 116. Pontificis querelæ contra Cæsarem & Principem Electores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67633)

§. CXVI.

Sæc. XVII.
A. C. 1706.

*Pontificis querelæ contra Cæsarem &
Principem Eugenium.*

Præterquam quod Clemens XI. Pontifex ægerrime ferret, quod Josephus Imperator Pauluccium, qui Gallos in Ferrariensem Ducatum admiserat, custodiæ dari, Carolum III. in Hispaniæ Regem agnosci, & Legatum ad componenda hæc dissidia Romam mitti, impensius peteret, insuper vehementer querebatur, quod idem Imperator *primas*, ut vocant, *preces* ad Capitulum Hildesiense, priusquam desuper indultum Pontificium obtinisset, anno priori direxerit: Verum Imperator hoc sibi jus non modo ex consuetudine (non autem ex Pontificis indulto, aut electionis confirmatione) competere, sed etiam ipsum Leopoldum ejus Patrem ante obtentum ejusmodi indultum *primas preces* exercuisse demonstrabat: nihilominus Pontifex suo juri insistens, Capitulum & Canonicos Hildesienses die sexta Martii, ne ad Cæsaris preces nominatum admitterent, hortabatur, hæc ad eos perscribens: „A Venerabili Fratre Julio Archiepiscopo Rhodiensi nostro ad tractum Rheni Nuncio agnovisse vos arbitramur, nullum

Ff 2

„penes

*Bohem. Jar.
Eccl. tom. 2.
l. 3. Tit. V.
§. 112.
Epist. Pontif. p. 308.*

Sæc. XVII. „penes Cæsaream Majestatem residentem
 A. C. 1706. „jus dirigendi preces primarias, et
 „que minus sub comminatione pœna-
 „rum, quarum vi precum possint com-
 „mendati beneficium primo vacaturum
 „aut quod eis magis libuerit in quibus-
 „bet istarum partium Ecclesia affectu
 „cum tamen nihil tam a Jure & a Ca-
 „nonicis Sanctionibus abhorreat, quam
 „laicæ potestati fas esse, Ecclesiæ Præ-
 „sules, vel illos, ad quos pertinet
 „incusso pœnarum timore, ad com-
 „endas taliter a se commendatis Ec-
 „clesiasticas præbendas, aut alia Sacra-
 „dotia compellere. Quod sane affe-
 „ctum jus, nisi forte Apostolica auctoritas
 „ritate sit fultum, ut nullibi locum ha-
 „bere potest, ita peculiari quadam
 „ratione obtinere nequit in Germaniæ
 „partibus ob nota satis concordata
 „inter Fel. record. Nicolaum quintum
 „Pontificem Prædecessorem nostrum
 „& claræ memoriæ Fridericum
 „Imperatorem inclytamque
 „Nationem solemniter inita, in qua
 „nihil tam accurate sancitum est, quam
 „ne libertas electionum & collationum
 „in mensibus tam assignatis Capitulis
 „ac Ordinariis Collatoribus, quam
 „Pontifici, ejusque Successoribus
 „servatis, ullo unquam tempore læ-
 „tur, nulla tamen ibi assertorum

„perialium jurium mentione facta, aut Sæc. XVII.
 „ratione habita, cum alioquin satis A. C. 1706.
 „manifestum sit, electionum aut colla-
 „tionum libertatem cum primariis pre-
 „cibus, quæ eam prorsus evertunt,
 „consistere non posse. Quod si idem
 „Fridericus, & qui eum subinde con-
 „secuti sunt, Imperatores ante tem-
 „pora claræ item memoriæ Leopoldi
 „nuper defuncti Primarias preces di-
 „rexerunt, id contigisse constat, quia
 „illi omnes post sui confirmationem a
 „Romano Pontifice obtentam, muniri
 „Apostolico indulto curarunt: quo qui-
 „dem indulto, quoniam destitutus erat
 „idem Leopoldus, factum est, ut Pri-
 „marias preces, a quibus ipse non ab-
 „stinuit, admittere, & executioni de-
 „mandare Episcoporum ac Præsulum,
 „necnon Capitulorum Germaniæ non
 „exigua, neque contemnenda pars,
 „libertatis hujusmodi memor, & acer-
 „rima custos detrectaverit. Quæ cum
 „ita sint, Dilecti Filii, commoveri
 „nullo modo debetis, si quibus forte
 „minacibus mandatis, aliisque non-
 „nullorum opera excogitatis, propo-
 „sitisque ad extorquendum assensum ve-
 „strum mediis persentiatis Vos urgeri
 „ad exequendas ejusmodi preces Vobis
 „directas, quatenus is, qui per eas
 „commendatur, obtineat, adhærentibus
 „Ff 3 „Vo-

Sæc. XVII. „Vobis, Canonicatum istius Ecclesie
 A. C. 1706. „cujus vacatio per obitum quendam
 „dinandi Wilhelmi in Mense Novis
 „gore eorundem Concordatorum refe
 „vato contigisse dignoscitur. Neque
 „hic opus esse credimus Vobis com
 „memorare, quam Vos deceat talem
 „animum hac occasione præferre, qui
 „lem in afferenda Canonicarum electio
 „num libertate multi præstantes Eccle
 „siæ Viri, ac Præsules magna sui na
 „minis laude præbuere. Insuper quæ
 „præstet in hujusmodi casibus vim pe
 „tius perpeti, quam reclamante con
 „scientia quidquam, veluti sponte, ut
 „mittere, cum certe fatius sit præbe
 „dam, vobis invitis, vi occupari (quæ
 „tamen metuendum modo non videtur
 „quam per electionem, aut collatio
 „nem, utcunque nulliter factam, im
 „ciem quamdam ultronei assensus pro
 „bere; cum intrusio commendati iur
 „bus Ecclesiæ vestræ in posterum
 „nime obesse queat. non parum autem
 „ea lædere possit, si quæ a Vobis ep
 „dem Personæ facta videatur electio
 „a qua non levia scandala orirentur
 „præsertim vero ob deterrimum exem
 „plum, quod aliis similia admittetur
 „his, & futuris temporibus propo
 „retur. Accedit periculum, quod
 „hujusmodi precum perperam electio

„incurreret, non faciendi fructus suos, Sæc. XVII.
 „ac irritandi omnes actus capitulares, A. C. 1706
 „ac propterea adveniente casu, ipsius
 „etiam Episcopi electionem, quibus
 „ipse interesset, ac suffragaretur. Sed
 „ubi hæc non sane prætereunda omit-
 „terentur, quis Vestrum non intelligit
 „electionem, quam commendatus, seu,
 „ut vocant, *Precista* de se fieri a Vobis
 „postulat, esse hujusmodi, ut facultatis
 „vestræ terminos quam longe excedat,
 „præterquam Sacrorum Canonum, ac
 „Concordatorum dispositioni adverfa-
 „tur, ipsarum quoque imperialium
 „precum (si hæc attendi deberent, quæ
 „secluso Apostolico indulto non debent)
 „tenorem omnino prætergreditur. Ha-
 „rum enim Precum serie a Vobis ex-
 „quiritur, ut Præbendam primo va-
 „caturam, cujus dispositio ad Vos per-
 „tineat, ipsi commendato conferatis,
 „verum cum ejus, de qua agitur dispo-
 „sitis ad vacationem in Mense Nobis
 „reservato secutam ad Nos manifeste
 „spectet, palam est non licere Vobis
 „aliena jura, nostra vero præsertim,
 „attingere, neque huc referri posse
 „preces imperiali diplomate contentas.
 „Serio itaque perpendite, quibus fini-
 „bus potestas vestra coerceatur, ac fru-
 „stra interim apud Vos contendant, qui
 „ingerere vobis curant lædendi Cæsaris

Sæc. XVII. „metum, quo adigi non possunt Eccle-
 A.C 1706. „siæ Viri ad deserendam justitiam, &
 „ad prodendam veritatem: neque enim
 „id a Vobis postulat, qua est æquitate
 „Charissimus in Christo Filius noster
 „Josephus in Romanorum Imperato-
 „rem electus. Inprimis autem caveat
 „ne quid attentetis adversus oblatas
 „Vobis Apostolicæ provisionis literas
 „quas favore Dilecti Filii Hugonis Fran-
 „cisci de Fürstenberg expediri manda-
 „vimus, ne videamini velle nostra, &
 „Apostolicæ Sedis jura aggredi, quod
 „quidem Vos Ecclesiæ pœnis longe
 „gravioribus redderet obnoxios, sed
 „aliter prorsus de perspecta Nobis pie-
 „tate vestra sentimus, imo curaturus
 „Vos esse confidimus Pontificiana Vobis
 „charitatem ampliori adhuc magis
 „lialis vestri studii significatione demer-
 „eri &c. „

Referunt nonnulli, Clementem Pa-
 pam insuper iterato questum fuisse,
 quod Josephus Imperator Roman Le-
 gatum obedientiæ mittere omiserit.
 Attamen, quamvis forte idem Cæsar
 hoc obsequii genus vel ob belli expensas
 vel tum subortas lites *consueta pompa*
 exequi distulerit, suis tamen postea
 partibus, nisi morte præventus fuisset,
 minime defuturum, elucet ex ipsius
 met summi Pontificis oratione, quam
 in

in *Consistorio*, ut vocant, secreto, in Sæc. XVII.
A. C. 1706.
 quo Cardinalibus hujus Imperatoris
 mortem die vigesima septima Aprilis
 Anno 1711. denuntiaverat, habuit,
 hæc asserens: „Decreverat ille jam pri-
 „dem (quod ad defuncti Principis lau-
 „dem commemoramus) accepto a Ma-
 „joribus suis more, ea omnia, quæ
 „obedientissimum S. R. E. Filium de-
 „cent, per suum apud nos, & eandem
 „sedem Oratorem cumulate nobis præ-
 „stare, quinimo suas etiam ad id jam
 „literas miserat, ab eodem ejus Ora-
 „tore nobis reddendas, quibus quid-
 „quid olim post solemnem eorumdem
 „illius Majorum in Romanorum Reges,
 „& Imperatores electionem Romani
 „Pontifices Prædecessores nostri facere,
 „& concedere consueverunt, id totum
 „a nobis similiter fieri, sibi que concedi
 „debita reverentia postulabat, nec ipsi
 „Josepho hac in re ullatenus defuissent
 „Pontificiæ Charitatis atque Authori-
 „tatis argumenta illa, quæ ejus Majo-
 „ribus delata fuerant. Reipsa tamen
 „Deo sic disponente, opus istud mini-
 „me perfectum fuit, non alia quidem
 „ratione ab Oratore Cæsareo dilatatum,
 „cum ceteroquin alia omnia essent
 „in promptu, nisi ut solemniori pompa,
 „pro qua paranda diuturniori tempore
 F f 5 „in-

Sæc. XVII., indigebat, demandatum sibi munus
 A. C. 1706., exequi posset.,

Gravior autem lis intercessit summo Pontifici cum Principe Eugenio Cæsarei exercitus Imperatore, eoquod eius milites in res, Personas, & Sacra ditionis Pontificiæ loca non sine publico ac manifesto Catholice Religionis Divini Nominis contemptu multa attentassent: eapropter datis die vigesima octava Julii ad eundem Principem literis petebat, ut horum scelerum replecterentur, & deinceps terræ & populi Apostolicæ Sedi subjecti ab omni injuria & molestia præservarentur. At tamen hæ Pontificis querelæ flocci habebantur, tum quod præsentis belli necessitas obtenderetur, tum quod Papa Gallos milites in Ferrariensem ditionem ultro admisisset, & quamvis hiis incolis a copiis Gallicis sane gravissima injuriæ fuissent inflictæ, ubi tamen Austriacum Ducem cum hisce copiis in Italiam advenisse compererat, se mirifice lætatum fuisse, die vigesima octava Julii ad eundem perscripsisset, efflagrans, ut Agrum Ferrariensem ab omni molestia Gallici exercitus immunetur vellet: longe acerbiori stylo ejusmodi injurias a Cæsareis copiis ibidem illatas exostulabat cum Josepho Imperatore, tertio post die

verbis questus: „Omnem dicendi vim fu- Sæc. XVII.
„pergreditur dolor, quo intime tacti A. C. 1706.
„literas in præsens dare cogimur Maje-
„stati tuæ: qui quidem dolor inde ori-
„tur, quod per iteratos nuncios admo-
„nemur, militares tuas copias ingenti
„agmine ad quadraginta ferme millia
„hominum per Ducatum nostrum Fer-
„rariensem, finitimasque ejusdem nostræ
„Ecclesiasticæ ditionis partes deductas,
„gravissima incolis eorum locorum dam-
„na intulisse, nec aliter, quam si in
„hostiles Agros irrupissent, innoxios
„homines curæ, atque tutelæ nostræ
„commisos bonis atque substantiis ma-
„gna ex parte exutos in summo luctu,
„inopia & mærore reliquisse. Quæ
„etsi Nobis nil tale expectantibus, ne-
„que sane, ut confidimus meritis præ-
„ter modum molesta acciderint, vul-
„nus tamen longe gravissimum cordi
„nostro inflictum est, ubi audivimus in
„ipsas Ecclesias, atque in Christos Do-
„mini hac ipsa occasione sævitum esse,
„ac eo usque progressam fuisse mili-
„tum prædæ, atque rapinis inhian-
„tium audaciam, ut eorum quidam,
„ut sacra vasa dirriperent, ipsum Ve-
„nerabile Christi Corpus (id quod sine
„horrore, & lacrimis referre non pos-
„sumus) contemnere, atque projicere
„non dubitaverint. Hæc Nos in angu-
„stia

Sæc. XVII. „stia spiritus Nobiscum reputantes, ea
 A. C. 1706. „demque mala unice nostris peccatis
 „tribuentes, ad pedes Crucifixi Domini
 „cum gemitu procubuimus, rogantes
 „ut fulmen iræ suæ, a cervicibus in-
 „nocentis, ac fidelis populi, atque in
 „Altaribus, ac Templis sancto eius
 „Nomini dicatis deflexum, in caput
 „nostrum converteret. Verum cum
 „exaudiri aliis, atque aliis forte solli-
 „citationibus (occulto ipsius iudicio
 „reservati non meruerimus, ne officio
 „nostro, quantum infirmitas nostra pe-
 „titur, ulla ratione desimus, preces
 „nostras in amaritudine cordis ad Me-
 „jestatem tuam dirigimus. Non enim
 „ambigimus, quin sis nobiscum ere-
 „craturus tot scandala, atque flagitia,
 „quæ certo scimus. Quo animo ut
 „Te esse omnes intelligant, par est, ut
 „Zelo justitiæ, ac pietatis incensus de-
 „bitas de huiusmodi scelerum Autho-
 „ribus pœnas palam sumi, & quæ ab
 „versus Divina, humanaque jura hoc
 „occasione gesta sunt, sarciri jubeas,
 „ac demum indictis severissimis legibus
 „caveas, ne quid simile ab his, qui
 „apud Te stipendia faciunt, inpossi-
 „bilitate attentetur. His sane mediis
 „ostendes, nolle Te pro avita virtute
 „ac religione, Ecclesiæ Dei, Catholice
 „fidei,

„fidei, ac Apostolicæ Sedis dignita- Sæc. XVII.
tem, ac jura unquam lædi &c. A. C. 1706.

Nec querelarum fatis, imo se tam-
diu de injuria Ecclesiasticæ ditioni ac Pon-
tificio nomini illata questurum ajebat Pon-
tifex, quamdiu Eugenii Principis ope
& auctoritate fiat satis justitiæ, quocum ex-
postulabat, quod præter omnem expecta-
tionem ejus milites irrupissent in Civitatem
Immolensem nil sibi metuentem, tanquam
neutri Partium inter se bella gerentium ad-
dictam, & sub ejus potestate positam, qui
ab omni earundem partium studio tam sem-
per absuit, quam Patrem communem decet,
& nihilominus hi optimam inde prædam
animalium avexissent, secumque abduxissent
captivos aliquot homines eo obtentu, quod
hæc omnia ad hostium suorum commeatum
pertinuissent, quocirca postulavit Ponti-
fex, ut ejusmodi homines & animalia
quamprimum restituantur. Pariter die
decima septima Septembris apud Cæ-
sarem, & Eugenium Principem rursus
querebatur, quod præter vim Templis
sacrisque rebus illatam ditionis Ecclesia-
sticæ populi tum commeatum, tum equos
ad annonam in remotas partes abducendam
militibus tradere coacti fuerint, & Com-
missarii Cæsarei non precibus, sed manda-
tis & quasi suo jure per sygraphas præ-
ceperint, ut Magistratus ingentem vim pa-
buli, pro Cæsarei exercitus hybernis, qua-
lem

Sæc. XVII. *lem nec locorum angustia, nec anni sterilitas afferre potest, quamprimum pararentur militares executiones experturi, ni fecerint.*
 A. C. 1706. *Quinimo Pontifex die decima nona Decembris ab Eugenio petiit, ut Cesareas copias, quæ Ferrariensem ditionem hyberna acturæ ingrediebantur, inde abduceret.*

§. CXVII.

Augustus Poloniæ Rex Regni suevici proptrium abdicare coactus.

*Gottfrid
 Hist. cont.
 pag. 652.
 Hode l. c.
 pag. 496.
 Kettel. l. c.*

Interim Augustus Poloniæ Rex inimicam ubique belli fortunam experiebatur; Suecus enim Rex Catholicum Principem huic Regno præesse indignatus, nec arma inferre destitit, nec pacem concedere decrevit, nisi aut ipsemet cuncta totius sui Regni vires ipsamque vitam profudisset, aut Augustus coronamque iuribusque suis cederet: Eapropter cunctos eidem adhærentes armis opprimere intentus, primo Saxones prope Frauenstadium tanta clade affectos, ut Augustus rebus suis hoc prælio prope accisis prospecturus, Cracoviam adhuc obsequentem profugere ibique Moscorum, & Cosackorum suppetias præstolari cogeretur: nec tamen illi a capitali suo hoste tutus erat; Suecus enim in Lithuaniam irrumpens, die